eco groen

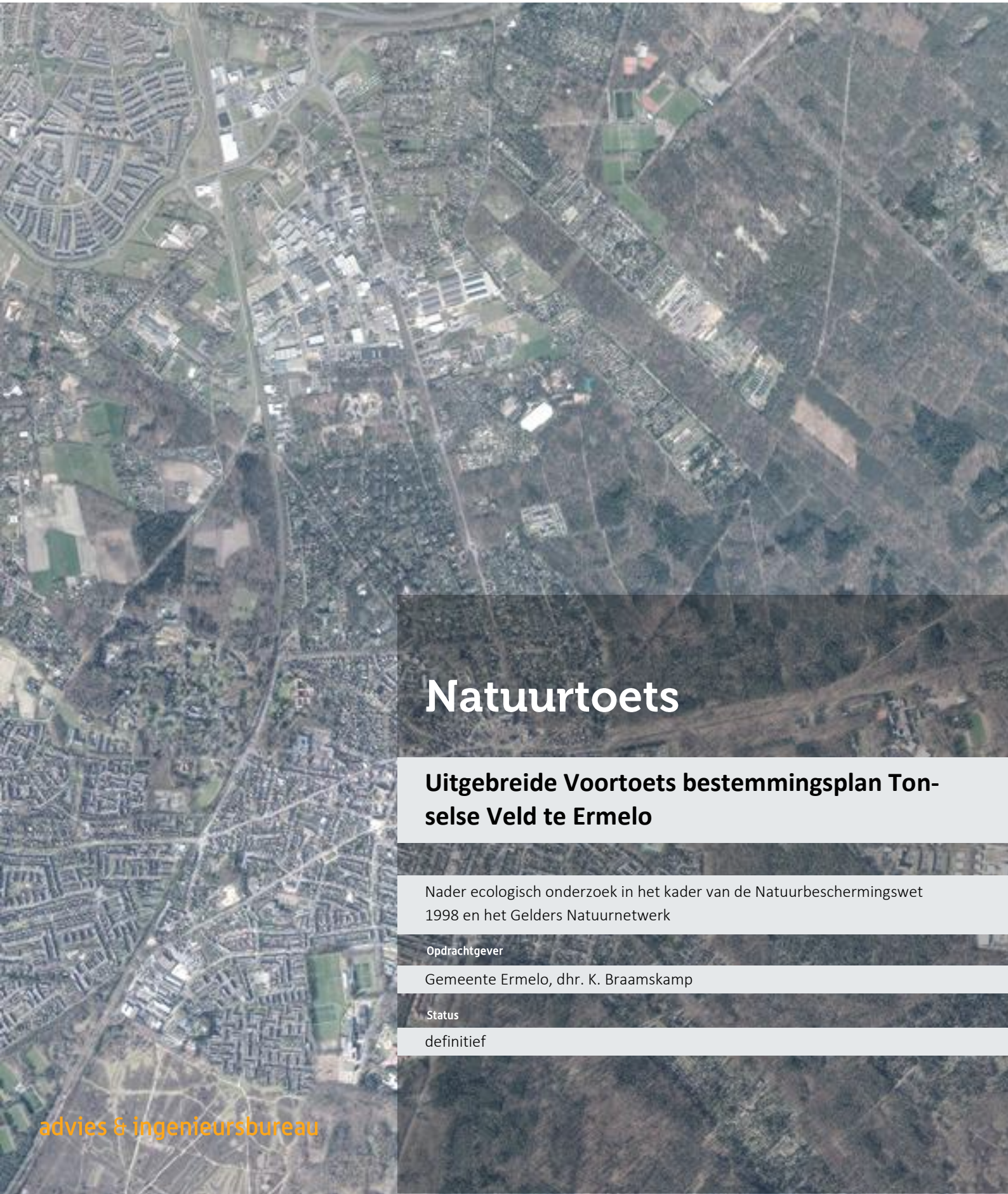

Natuurtoets

Uitgebreide Voortoets bestemmingsplan Tonselse Veld te Ermelo

Nader ecologisch onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het Gelders Natuurnetwerk

Opdrachtgever

Gemeente Ermelo, dhr. K. Braamskamp

Status

definitief

advies & ingenieursbureau

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Uitgebreide Voortoets bestemmingsplan Tonselse Veld te Ermelo

Subtitel

Nader ecologisch onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het Gelders Natuurnetwerk

Projectcode	Datum	Status
15-131	3 november 2015	definitief

Auteur(s)

M. (Mandy) Oudshoorn

Eindredactie

A. (Anton) Alberts

Opdrachtgever

Gemeente Ermelo, dhr. K. Braamskamp

M. (Mandy) Oudshoorn (2015). Uitgebreide Voortoets bestemmingsplan Tonselse Veld te Ermelo. Nader ecologisch onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het Gelders Natuurnetwerk. Rapport 15-131. Ecogroen Advies bv Zwolle.

© Ecogroen (2015)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Inhoud

Samenvatting 1

1. Inleiding 2

1.1 Aanleiding en doel 2
1.2 Plangebied en voorgenomen ontwikkelingen 2
1.3 Relevante wetgeving 3
1.4 Afbakening onderzoeksgebied 3

2. Gelders Natuurnetwerk 6

2.1 Toetsingskader 6
2.2 Effectbeoordeling GNN 7
2.3 Conclusie 9

3. Natuurbeschermingswet 1998 10

3.1 Toetsingskader 10
3.2 Reikwijdte 10
3.3 Natura 2000-gebied Veluwe 11
3.4 Te toetsen doelen en effecten 12
3.5 Effectbeoordeling Zwarte Specht 13
3.6 Effectbeoordeling Wespendief 16
3.7 Cumulatie 18
3.8 Conclusie 18

4. Geraadpleegde bronnen 19

Bijlagen

Bijlage 1 - Plangebied Tonselse Veld
Bijlage 2 - Maatregelen bosontwikkeling en -verbetering
Bijlage 3 - Verschilkaart GNN
Bijlage 4 - Kernkwaliteiten GNN Ermelo Oost
Bijlage 5 - Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Veluwe
Bijlage 6 - Beschermingsstatus Natura 2000-gebied Veluwe
Bijlage 7 - Habitatgeschiktheid Zwarte Specht - Veluwe
Bijlage 8 - Aantalsverwachting Zwarte Specht - Veluwe
Bijlage 9 - Habitatgeschiktheid Wespendief - Veluwe

Samenvatting

Aanleiding

Gemeente Ermelo werkt aan actualisatie van het bestemmingsplan Tonselse Veld. In 2014 is hiervoor een natuurtoets uitgevoerd door Groenewold Adviesbureau voor Milieu & Natuur. Hierin is geconcludeerd dat voor ontwikkelingen op percelen Eendenparkweg 25 en Fazantlaan 4 vervolgonderzoek voor de onderdelen Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en het Gelders Natuurnetwerk (GNN) nodig is. In deze Voortoets zijn deze aspecten geactualiseerd, nader onderzocht en beoordeeld.

Gelders Natuurnetwerk

Door actualisatie van de Gelderse omgevingsvisie en –verordening hebben grenscorrecties voor de GNN en GO plaatsgevonden. Ten tijde van de eerdere natuurtoets lag de uitbreidingslocatie voor camping Haeghehorst binnen de begrenzing van het GNN. Ter plaatse leidt een grenscorrectie ertoe dat de uitbreidingslocatie in de huidige situatie buiten het GNN ligt. Perceel Eendenparkweg 25 ligt buiten de begrenzing van het GNN/GO. Het areaal GNN wordt niet aangetast. Voor de overige delen/plannen binnen het bestemmingsplan Tonselse Veld is geen noodzaak voor een toetsing aan het GNN.

Alhoewel het GNN/GO geen externe werking heeft, is beoordeeld of de kernkwaliteiten van het GNN worden beïnvloed door de voorgenomen ontwikkelingen op de relevante percelen. De ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op het areaal en de kernkwaliteiten van het GNN-gebied. Per saldo worden de kernkwaliteiten versterkt.

Natuurbeschermingswet 1998

Actualisatie van het bestemmingsplan Tonselse Veld heeft geen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Veluwe. Alleen de broedvogels Zwarte Specht en Wespendief kunnen in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Per saldo hebben de ontwikkelingen een positief effect op de draagkracht van het leefgebied. De ontwikkelingen hebben geen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Zwarte Specht en Wespendief.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gemeente Ermelo is bezig met de actualisatie van het bestemmingsplan Tonselse Veld. Hiervoor is reeds een natuurtoets uitgevoerd in het kader van relevante wet- en regelgeving in 2014 (Groenewold 2014). Hieruit komt naar voren dat vervolgonderzoek voor de onderdelen Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en het Gelders Natuurnetwerk (GNN) nodig is. In voorliggende rapportage worden deze aspecten verder uitgewerkt en beoordeeld.

1.2 Plangebied en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied betreft het ontwerpplan Tonselse Veld 2014, ten noorden van Ermelo en begrensd door de Harderwijkerweg aan de westzijde en de Jacob Catslaan en de Staringlaan aan de zuidzijde. De gemeentegrens met Harderwijk vormt de begrenzing aan de noord- en oostzijde (zie figuur 1.1 en bijlage 1). Het bestemmingsplan (BP) betreft geen aaneengesloten vlak maar een cluster van verschillende deelgebieden. Het BP betreft een gebied waar wonen, werken en recreatie samengaan met de landschappelijke en natuurlijke kernkwaliteiten van het (omliggende) gebied.

Figuur 1.1 *Ligging ontwerpplan Tonselse Veld 2014 (bron: ruimtelijkeplannen.nl)*

Voor de uitbreiding van de camping is een groene inrichtingsschets gemaakt (Veen Architekten 2015). Het uitbreidingsdeel wordt beperkt verlicht, waarbij de uitstralende werking van verlichting wordt voorkomen door een beperkte hoogte van de lichtbronnen (hoofdwegen max 4m en langs paden max 1 m hoogte) en armatuur die naar beneden schijnt.

Met de uitbreiding van de camping en aanleg van de parkeerplaats op percelen aan de Flevoweg wordt ruim 4 hectare natuur ontwikkeld en wordt een kwaliteitsverbetering van het bestaande bos aan de Leuvenumseweg (15 ha) doorgevoerd (zie bijlage 2). De verbeteringsslag wordt gerealiseerd door aangepast beheer gericht op omvorming van productiebos naar natuurlijk bos. Geleidelijk ontstaat oud bos van Grove den met inheems loofhout ontstaat een hoger aandeel (staand) dood hout. Op korte termijn zal de structuur verbeteren door de kap van Douglas en Amerikaanse eik. Bovendien zal een deel van het gezaagde oud in het bos achterblijven. Ook worden veel van de paden die nu door het bos lopen afgesloten en bestaande routes verlegd, zodat de rust in het bos toeneemt.

1.3 Relevante wetgeving

Voor vaststelling van het bestemmingsplan is het noodzakelijk vooraf te toetsen of uitvoering van het plan effect heeft voor aanwezige wettelijk beschermde planten, dieren of gebieden. In dit kader is, gezien de ligging van het plangebied, de gebiedsbescherming via de Natuurbeschermingswet 1998 en het beleid ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) van belang. Effecten als gevolg van stikstofdepositie i.h.k.v. de Nbw worden in deze toetsing buiten beschouwing gelaten. De benodigde berekeningen zijn separaat door initiatiefnemers uitgevoerd (med. Gemeente Ermelo). De vervolgonderzoeken en -acties in het kader van de Flora- en faunawet zijn door adviesbureau Groenewold verder uitgewerkt.

1.4 Afbakening onderzoeksgebied

Het plangebied ligt niet in gebieden die zijn aangewezen voor bijzondere natuurwaarden buiten het GNN of in een Nationaal park of landschap (Provincie Gelderland 2014). Gezien de aard en omvang van het plan en de afstand tot dergelijke overige natuurgebieden treden geen effecten in deze gebieden op.

Deze natuurtoets richt zich uitsluitend op de onderdelen Gelders Natuurnetwerk en de Natuurbeschermingswet 1998. Het eerder uitgevoerde natuuronderzoek (Groenewold 2014) geeft aan dat ten aanzien van deze toetsingskaders nader onderzoek nodig is voor Fazantlaan 4 en Eendenparkweg 25 (zie figuur 1.2).

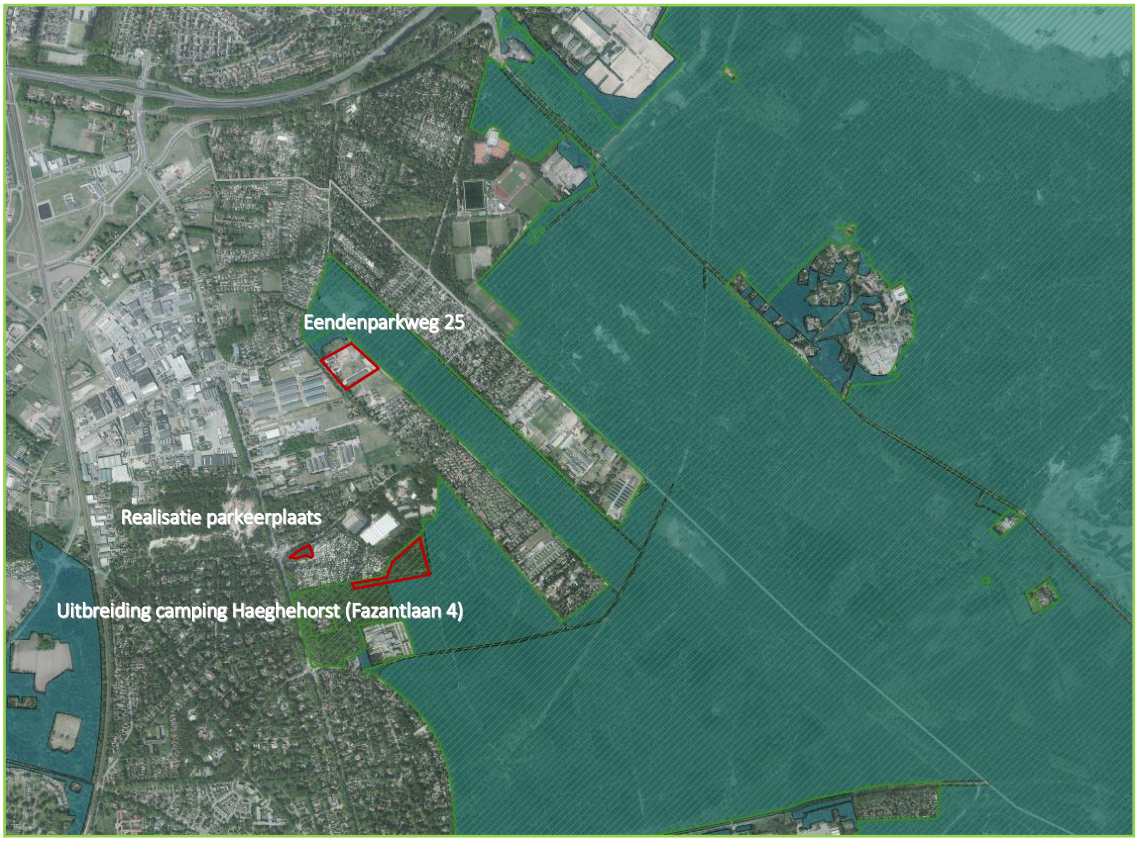

Figuur 1.2 *Begrenzing Natura 2000-gebied (groen gearceerd) en GNN-gebied (blauw) en de locaties voor nader onderzoek: Eendenparkweg 25 en Fazantlaan 4 (uitbreiding camping Haeghehorst en realisatie parkeerplaats)*

Fazantlaan 4

De camping De Haeghehorst (Fazantlaan 4) wil uitbreiden (3 ha, maximaal 70 plekken) aan de zuid- en oostzijde van de huidige camping (zie figuur 1.3). Deze uitbreiding (ca. 3 ha) wordt in bestaand productiebos gerealiseerd. De uitbreiding wordt benut voor vergroting van de capaciteit en extensivering van het bestaande terrein. Dit biedt ruimte op het bestaande terrein voor aanplant en een groenere uitstraling. Met de inrichting van het terrein wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande structuren in het bos; handhaven bestaande paden en behoud van bomen (in ieder geval oude waardevolle bomen). Er zal ook een parkeerplaats worden gerealiseerd in het bos op de hoek van de Fazantlaan en de Harderwijkerweg (ca 4.100m^2). Deze parkeerplaats ligt buiten begrenzing van Natura 2000 en GNN.

Figuur 1.3 *Groene inrichtingsschets De Haeghehorst (Veen Architekten 2015).*

Eendenparkweg 25

Dit perceel betreft een voormalige eendenhouderij met schuren en opstallen. Het plan is om hier drie vrijstaande woningen te realiseren. Hiertoe worden de opstallen gesloopt en de bestaande bedrijfswoning krijgt een woonbestemming. Dit deel wordt als één erf ontworpen en landschappelijk ingepast. Tussen de percelen Eendenparkweg 25 en 27 wordt een houtwal gerealiseerd.

De relevante percelen (Fazantlaan 4 en Eendenkampweg 25) liggen nabij GNN-gebied, waardoor effecten op het GNN niet op voorhand zijn uit te sluiten (Hoofdstuk 2). Daarnaast liggen de beoogde locaties in of tegen Natura 2000-gebied Veluwe. De beoogde ontwikkelingen kunnen negatieve effecten hebben op de instandhoudingdoelen van de Veluwe (Hoofdstuk 3).

2. Gelders Natuurnetwerk

2.1 Toetsingskader

Het Gelders Natuurnetwerk (GNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van (inter)nationaal en provinciaal belang. Het hoofddoel van het beleid ten aanzien van het NNN is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken.

Het GNN bestaat uit terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS en bevat tevens een zoekgebied voor nieuwe natuur. De 'niet-natuur' in de voormalige EHS (woningen, bedrijven, infrastructuur) heet voortaan de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO). De GO heeft een dubbele doelstelling: Er is ruimte voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. Ontwikkelingen moeten passen bij het karakter van het GO.

De regels ten aanzien van het GNN zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening (Provincie Gelderland 2014). In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen het GNN geldt de “nee, tenzij” benadering. Dit houdt in dat nieuwe functies niet mogelijk zijn, tenzij:

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

Voor het GNN is door de provincie Gelderland een aantal criteria opgesteld waaraan wordt getoetst of een plan invloed heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN. Het GNN kent geen externe werking. Met externe werking wordt bedoeld dat activiteiten buiten het GNN kunnen leiden tot negatieve effecten binnen het GNN.

Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen GNN

Het Tonselse Veld is gelegen in het GNN-deelgebied Ermelo-Oost (nr 90). Voor dit deelgebied zijn kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen van natuur en landschap beschreven. Deze staan in bijlage 4. Samengevat betreffen de kernkwaliteiten van dit deelgebied:

- De grootschaligheid en aaneengeslotenheid van droge, voedselarme bossen, zandverstuivingen en heide, met ruimte voor groot wilde (edelherten, wilde zwijnen);
- Onderdeel van Nationaal Landschap en Natura 2000-gebied Veluwe met bijbehorende habitats, soorten en leefgebieden;
- Cultuurhistorische (ontginningen, grafheuvels) en abiotische waarden (aardkundig, kwel, bodem, grondwaterreservoir) en ecosysteemdiensten (recreatie, rust, drinkwater, houtproductie).

De ontwikkeldoelen voor het GNN en GO zijn gericht op behoud en ontwikkeling van:
- oud bos en bosranden en overgangen naar heide en cultuurgrond;
- biotopen voor reptielen en leefgebieden voor groot wild;
- cultuurhistorische aspecten;
- uitwisseling met de omgeving en verminderen barrièrewerking van grote wegen.

Actualisatie Omgevingsvisie en –verordening Gelderland

De toetsing is gebaseerd op het meest actuele beleid. Op 24 december 2014 is de Omgevingsvisie Gelderland vastgesteld. De Omgevingsvisie Gelderland 2015 (vastgesteld door Provinciale Staten op 25 februari, gepubliceerd op 18 juni 2015) en de Omgevingsverordening Gelderland van 2014 (vastgesteld door PS op 24 september 2014) en het besluit tot Aanpassing begrenzing GNN en GO (vastgesteld door GS op 2 juni 2015) zijn daarbij leidend. Hierin zijn ten opzichte van de versies die gebruikt zijn voor de eerdere natuurtoets (Groenewold 2014) grenscorrecties van het Gelders Natuur Netwerk en de Groene Ontwikkelzones doorgevoerd. Bijlage 3 laat de verschillen zien.

Ten tijde van het uitgevoerde natuuronderzoek (Groenewold 2014) was er sprake van een ruimere begrenzing van het GNN. Hieronder is daarom voor Eendenparkweg 25 en Fazantlaan 4 een actualisatie aan de hand van de herbergrenzing GNN uitgevoerd. Voor de overige delen/plannen binnen het bestemmingsplan Tonselse Veld is geen noodzaak voor een nieuwe beoordeling; het bestemmingsplan is grotendeels conserverend van aard, de locaties liggen buiten de begrenzing van het GNN of er treden geen negatieve effecten op.

2.2 Effectbeoordeling GNN

Fazantlaan 4 (camping Haeghehorst)

Uit de actuele GNN/GO kaart blijkt dat de uitbreidingslocatie van camping Haeghehorst nu buiten de begrenzing van de herbegrensde GNN en GO ligt (figuur 2.1, bijlage 3). Ook de locatie voor de parkeerplaats bij de camping ligt (nog steeds) buiten de begrenzing van het GNN. Er vindt als gevolg van de ontwikkelingen geen aantasting van het areaal GNN plaats. Hoewel het GNN/GO geen externe werking kent, is vanwege een zorgvuldige planvoorbereiding en een goede ruimtelijke ordening bezien of de kernkwaliteiten van het GNN/GO (bijlage 4) worden beïnvloed door de voorgenomen ontwikkelingen.

De uitbreiding draagt bij aan de doelstelling ten aanzien van ecosysteemdiensten (recreatie). Het bos blijft zoveel mogelijk behouden en er is een groene inrichtingsschets opgesteld (Veen Architekten 2015). De extensivering van het bestaande terrein geeft ruimte voor aanplant om deze een groenere uistraling te geven. Uitstralende verlichting, wat verstorend kan werken op beschermde soorten, wordt voorkomen (zie 1.2). De uitbreiding heeft geen negatieve effecten op de abiotische omstandigheden (bodem, hydrologie). De ontwikkelingen tasten de kernkwaliteiten en (potenties) voor ontwikkelingsdoelen voor het GNN niet aan.

Figuur 2.1 *Ligging uitbreidingslocatie camping Haeghehorst (rood kader) en locatie voor te realiseren parkeerplaats (oranje kader) ten opzichte van het GNN/GO (respectievelijk donkergroen en lichtgroen) (bron: Provincie Gelderland 2014b).*

Eendenparkweg 25

Dit perceel grenst aan de oostzijde aan het GNN en GO (zie figuur 2.2). Door de grenscorrectie behorende bij de actualisatie van de Omgevingsvisie en -verordening is de begrenzing weliswaar dichterbij het perceel komen te liggen (zie bijlage 3), maar het perceel ligt nog steeds buiten de begrenzing van het GNN en GO. Er vindt geen aantasting van het areaal GNN/GO plaats. Hoewel het GNN/GO geen externe werking kent, is vanwege een zorgvuldige planvoorbereiding en een goede ruimtelijke ordening bezien of de kernkwaliteiten van het GNN worden beïnvloed door de voorgenomen ontwikkeling.

De ruimtelijke onderbouwing behorende bij dit perceel geeft aan dat het plan landschappelijk wordt ingepast (Gemeente Ermelo 2014a). De aanleg van een houtwal tussen de percelen versterkt de aansluiting met het bestaande GNN en zorgt voor meer variatie, schuil- en trekroutes voor verschillende (beschermde) soorten. Aanbevolen wordt voldoende breedte aan te houden (6-10m) en gebruik te maken van inheemse soorten. De inrichting versterkt daarmee de kwaliteiten van het gebied. Uitstralend licht richting achterliggend natuurgebied wordt voorkomen (1.2). De uitbreiding heeft geen negatieve effecten op de abiotische omstandigheden (bodem, hydrologie). De ontwikkelingen tasten de kernkwaliteiten en (potenties) voor ontwikkelingsdoelen voor het GNN niet aan.

Figuur 2.2 *Ligging perceel Eendenparkweg 25 (rood kader) ten opzichte van GNN (donkergroen) en GO (lichtgroen) (Bron: provincie Gelderland 2014b)*

Eén van de kernkwaliteiten van het betreffende GNN/GO-gebied betreft: alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied. Effecten op beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet zijn uitgewerkt in de natuurtoets (Groenewold 2014). In hoofdstuk 3 worden effecten op beschermde soorten en hun leefgebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet nader beoordeeld.

2.3 Conclusie

Zowel de locatie voor de uitbreiding van de camping Haeghehorst (Fazantlaan 4), de parkeerplaats als perceel Eendenparkweg 25 liggen buiten de actuele begrenzing van het GNN/GO. Het areaal wordt niet aangetast. Voor de overige delen/plannen binnen het bestemmingsplan Tonselse Veld is geen noodzaak voor een toetsing aan het GNN (Groenewold 2014). Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN/GO als gevolg van de plannen zijn uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van het GNN/GO-beleid zijn niet nodig.

3. Natuurbeschermingswet 1998

3.1 Toetsingskader

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) regelt de bescherming van gebieden met bijzondere natuur- en landschapswaarden. Bij vaststelling van plannen, zoals een bestemmingsplan, moet het bevoegd gezag rekening houden met de gevolgen van het plan voor Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie, die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992). Deze richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten beschermd moeten worden. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan en moeten instandhoudingsmaatregelen nemen om deze gebieden te beschermen.

Als gevolg van de Nbw is een vergunningenstelsel van kracht voor handelingen die schade toebrengen aan beschermde soorten of gebieden (leefgebieden en habitattypen) binnen Natura 2000-gebieden. Hiermee is een zorgvuldige afweging gewaarborgd: activiteiten en projecten mogen in principe alleen uitgevoerd worden wanneer geen significante schade aan de beschermde natuurwaarden ontstaat.

De Voortoets verkent of de activiteiten waarin het bestemmingsplan voorziet mogelijke negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Een Voortoets kan drie mogelijke uitkomsten geven;

- Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Verdere toetsing is niet nodig.
- Negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten, maar leiden met zekerheid niet tot een significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Verdere beoordeling is niet aan de orde. Wel is een vergunning in het kader van de Nbw nodig.
- De ontwikkeling leidt tot negatieve effecten, welke kunnen leiden tot significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In dit geval is het noodzakelijk om een “passende beoordeling” uit te voeren.

3.2 Reikwijdte

Het plangebied Tonselse Veld ligt deels binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Veluwe (zie figuur 3.1). Het meest nabij gelegen ander Natura 2000-gebied betreft Veluwerandmeren en ligt op circa 2 kilometer afstand in noordwestelijke richting. Het meest nabij gelegen Beschermd Natuurmonument betreft ‘Leemputten bij Staverden’ op een afstand van ruim 7 kilometer in zuidoostelijke richting. Negatieve effecten van het plan op Natura 2000-gebied Veluwerandmeren en verder gelegen Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten zijn niet aan de orde. Gezien de aard van de plannen en de afstand ontbreekt een directe ecologische relatie tussen het plangebied en beschermde gebieden. De toets beperkt zich tot het Natura 2000-gebied Veluwe.

Effecten als gevolg van stikstofdepositie i.h.k.v. de Nbw worden in deze toetsing buiten beschouwing gelaten. De benodigde berekeningen zijn separaat door initiatiefnemers uitgevoerd (med. Gemeente Ermelo).

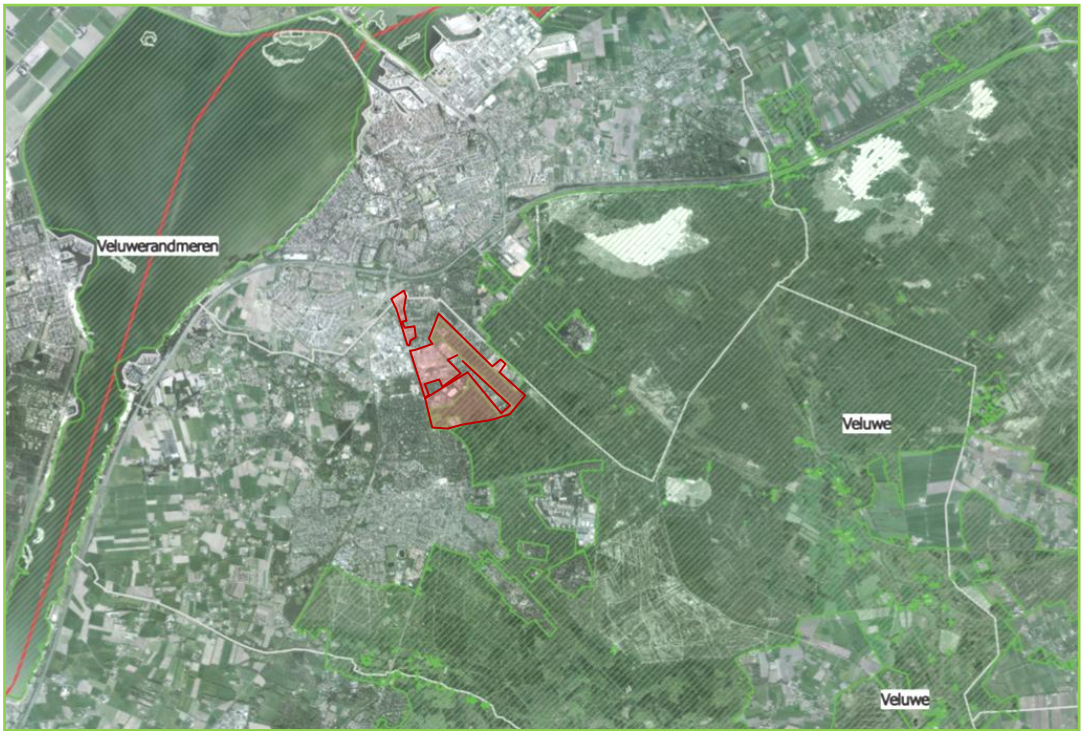

Figuur 3.1 *Begrenzing Natura 2000-gebieden (groen gearceerd) ten opzichte van globale plangebied (rood). Rode en grijze lijnen geven respectievelijk provincie- en gemeentegrenzen aan (bron: Provincie Gelderland 2014c)*

3.3 Natura 2000-gebied Veluwe

Algemene beschrijving

De Veluwe is op 11 juni 2014 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied, zowel als Habitatrichtlijngebied als Vogelrichtlijngebied (PDN 2014). De Veluwe bestaat uit een stuwwallenlandschap met een grote variatie aan droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Beschermd Natuurmonument 'Leemputten bij Staverden') of droge heischrale graslanden (o.a. Harskamp), jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Beschermd Natuurmonument 'Mosterdveen') voor. Langs de randen van de Veluwe ontspringen sprengen en beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Instandhoudingsdoelen

De Veluwe is aangewezen als speciale beschermingszone voor 18 habitattypen, 7 habitatsoorten en 10 broedvogelsoorten(tabel 3.1). Bijlage 5 bevat de volledige lijst inclusief doelstelling per habitat/soort. Bijlage 6 geeft de begrenzing en status van het Natura 2000-gebied.

Tabel 3.1 Beschermde waarden van Natura 2000-gebied Veluwe (PDN 2014)

Habitattypen	Habitatrichtlijnsoorten
Stuifzandheiden met struikhei	Gevlekte witsnuitlibel
Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	Vliegend hert
Zandverstuivingen	Beekprik
Zwakgebufferde vennen	Rivierdonderpad
Zure vennen	Kamsalamander
Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	Meervleermuis
Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Drijvende waterweegbree
Droge heiden	
Jeneverbesstruwelen	**Broedvogels**
Heischrale graslanden	Wespendief
Blauwgraslanden	Nachtzwaluw
Actieve hoogvenen (heideveentjes)	IJsvogel
Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Draaihals
Pioniervegetaties met snavelbiezen	Zwarte Specht
Kalkmoerassen	Boomleeuwerik
Beuken-eikenbossen met hulst	Duinpieper
Oude eikenbossen	Roodborsttapuit
Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	Tapuit
	Grauwe Klauwier

3.4 Te toetsen doelen en effecten

Uit de eerder uitgevoerde natuurtoets (Groenewold 2014) is geconcludeerd dat door de mogelijk gemaakte ontwikkelingen op percelen Fazantlaan 4 en Eendenparkweg 25 mogelijk negatieve effecten op de broedvogels Zwarte Specht en Wespendief zijn te verwachten. Daar waar ontwikkelingen binnen of direct grenzen aan Natura 2000-gebied kunnen mogelijk negatieve gevolgen op foerageergebied en/of nestgelegenheid optreden. Andere ontwikkelingen binnen BP Tonselse Veld hebben geen negatieve effecten op instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebied Veluwe (Groenewold 2014).

Het nader onderzoek richt zich op (mogelijke) effecten op de broedvogels Zwarte Specht en Wespendief. Hieronder wordt voor beide soorten een beschrijving van het leefgebied gegeven, het voorkomen/ verspreiding binnen/nabij de relevante percelen (zie figuur 3.2) en de (mogelijke) effecten als gevolg van de in het plan mogelijk gemaakte ontwikkelingen. De nadruk ligt op areaalverlies en verstoring door geluid, licht en beweging. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen (tijdelijke) effecten in de aanlegfase en in de gebruiksfase (na uitvoering van de werkzaamheden).

Figuur 3.2 *Relevante locaties nader onderzoek Natuurbeschermingswet: Eendenparkweg 25 en Fazantlaan 4. Groen gearceerd betreft Natura 2000-gebied Veluwe. Blauw is GNN-gebied.*

3.5 Effectbeoordeling Zwarte Specht

Leefgebied

De Zwarte Specht leeft in de broedtijd in oude bossen van minimaal 100 ha, ook middeloude bossen mits nestgelegenheid in oude lanen van vooral beuk, maar ook andere boomsoorten als Amerikaanse eik aanwezig is. Het optimale leefgebied bestaat uit aaneengesloten opgaand bos met kleinere onderbrekingen (open plekken, kaalslagen, jonge aanplant) of randen waar de zon op de bodem kan vallen. Het leefgebied van Zwarte Specht is 100-400 ha en kent in de winter een groter leefgebied dan in de zomer. Het leefgebied kan van jaar tot jaar een andere begrenzing en grootte hebben. Belangrijk is de aanwezigheid van voldoende nest- en rustbomen verspreid in het leefgebied. Het voedsel bestaat uit insecten en insectenlarven, die vooral uit omgevallen en aangetaste bomen (veelal grove dennen) worden gehaald. Het foerageergebied kan zich uitstrekken tot enkele kilometers van de nestplaats. Terreindelen met veel menselijke activiteit, zoals recreatieterreinen en concentraties van bebouwing, worden niet gebruikt als broedgebied. Matige recreatie wordt niet geschuwd, nestholen zijn wel bekend langs zandwegen en fietspaden. De Zwarte Specht heeft een matige tot gemiddelde gevoeligheid voor verstoring (verstoring bij < 100-300 m afstand) (Min. EZ 2013, sovon.nl).

Voor de verspreiding van Zwarte Specht op de Veluwe lijkt in elk geval het voorkomen met name te worden bepaald door de aanwezigheid van oud loofbos. In bossen die vrijwel geheel bestaan uit grove den

komt de Zwarte Specht vrijwel niet voor. Dit kan komen door gebrek aan nestgelegenheid (afwezigheid van dikke loofbomen en/of dikke, dode naaldbomen), maar mogelijk ook door het ontbreken van voldoende dik, dood naaldhout (Sierdsema *et al* 2008).

Voorkomen, verspreiding en doelen

Natura 2000-gebied Veluwe is van grote betekenis voor het behoud van de Zwarte Specht in Nederland. De Veluwe huisvest een ongeveer een kwart van de Nederlandse populatie en heeft de grootste dichtheid van broedparen (PDN 2015). De totale populatie op de Veluwe wordt geschat op circa 300-450 broedparen (Sierdsema 2008, 2015, PDN 2015). Dit overlapt deels met het instandhoudingsdoel (ISD) voor deze soort binnen Natura 2000-gebied Veluwe; behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied dat geschikt is voor 400 broedparen. De trend op de Veluwe is onduidelijk. Het (geschatte) aantal broedparen is over de jaren heen licht afgenomen: 2000 (500-570), 2005 (350-400) en huidige situatie (300-450 broedparen). Het broedareaal is niet noemenswaardig veranderd, er wordt onderzoek verricht naar andere sleutelfactoren (PDN 2014). De huidige aantallen zijn daarmee lager of halen net het instandhoudingsdoel.

Het gebied waar Tonselse Veld is gelegen is deels aangemerkt als primair leefgebied (zie bijlage 7). Een nadere beschouwing van de habitatgeschiktheid laat zien dat deze relevante delen in vergelijking met andere delen op de Veluwe matig geschikt biotoop betreffen (verwacht aantal broedparen per km^2 ligt lager dan de grotere aaneengesloten bosgebieden, zie ook bijlage 8). Tijdens het veldbezoek zijn geen holtes of sporen in en nabij het plangebied aangetroffen die duiden op aanwezigheid van Zwarte Specht (Groenewold 2014). Bekende verspreidingsgegevens geven ook geen waarnemingen in de nabijheid van het plangebied (Sierdsema 2008, waarneming.nl). In het Strokelbos (oostelijk van Tonselse Veld) zijn wel waarnemingen van Zwarte Specht bekend. Het uitbreidingsdeel van de camping betreft suboptimaal foerageergebied voor Zwarte Specht, ook gezien de aanwezige wandel- en fietspaden en de nabije hondendressuurclub en bebouwing. Het natuurgebied aan de achterzijde van het perceel Eendenparkweg 25 is relatief smal en ligt aan de uiteinde van het grotere aaneengesloten natuurgebied. Broedende exemplaren worden niet verwacht en zijn niet bekend. Er liggen diverse wandel- en fietspaden in dit deel; het deel wordt intensief gebruikt door recreatie en betreft hooguit suboptimaal foerageergebied. De bosdelen worden waarschijnlijk incidenteel bezocht, vooral in de winterperiode omdat Zwarte Specht dan een grotere actieradius heeft.

Effecten

Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding van Zwarte Specht is behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied voor de populatie op de Veluwe voldoende. De Veluwe heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie (PDN 2015).

Aanlegfase

Broedlocaties zijn niet bekend en worden niet verwacht in en nabij de te ontwikkelen locaties. Daarbij worden de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd, zodat verstoring van eventuele broedgevallen wordt uitgesloten. De reikwijdte van de tijdelijke activiteiten is beperkt, zodat delen waar de soort wel foeragerend en broedend bekend is, waaronder Strokelbos, niet worden verstoord. Het in-

standhoudingsdoel is of wordt bijna gehaald. Negatieve effecten als gevolg van tijdelijk werkzaamheden op de draagkracht van het leefgebied van Zwarte Specht worden daarmee uitgesloten.

Gebruiksfase
De uitbreidingslocatie blijft gedurende de wintermaanden beschikbaar als potentieel foerageergebied, aangezien de recreatie zich in de winter rond de voorzieningen in het bestaande deel van de camping centreert. Bovendien blijven de oude bomen, die de potentiële foerageerplekken voor Zwarte Specht vormen, binnen het plangebied behouden. Uitstralend licht richting de omgeving van de camping wordt voorkomen (zie 1.2). De kleine toename aan recreanten (max. 70 extra plekken) als gevolg van de uitbreiding van de camping is beperkt en gaat op in de recreatiestromen in het omliggende gebied en zorgt niet voor nadelige effecten op foerageermogelijkheden.

Gezien de afstand van de geplande woningen aan de Eendenparkweg 25 tot het Natura2000-gebied (ca 100m) in relatie tot het huidige gebruik leidt dit niet tot extra verstoring. Hooguit wordt sierverlichting rond de woningen aangebracht, dat slechts een beperkt bereik heeft. Daarbij heeft nachtelijke verlichting geen effect op de overdag foeragerende dieren. De geringe toename van geluid die eventueel optreedt door de woningen, is verwaarloosbaar en valt weg tegen het huidige geluidsniveau in het plangebied. Negatieve effecten op de kwaliteit van het leefgebied van Zwarte Specht worden daarmee niet verwacht.

De Zwarte Specht heeft een territorium van enkele honderden hectares waarvan de camping en het natuurgebied aan de achterzijde van het preceel Eendenparkweg 25 slechts een klein onderdeel van uitmaakt. Het plan voorziet bovendien zelf in een aantal maatregelen die de kwaliteit van het leefgebied van Zwarte specht verbeteren in een bosperceel dat veel groter is dan de camping en het natuurgebied achter Eendenparkweg 25. De kwaliteit van 15 hectare bos langs de Leuvenumseweg wordt verbeterd door:
- Het kappen van Douglas en (deels) Amerikaanse eik binnen 5 jaar;
- Een beperkte houtoogst, in ieder geval maximaal 20% van de jaarlijkse bijgroei (ongeveer 30 m^3)
- Een actief beheer langs paden en randen in verband van de veiligheid voor het recreatief gebruik. Op andere delen in het perceel is geen actief beheer.

Omdat deze maatregelen buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd hebben de maatregelen geen negatief effecten op Zwarte Specht.

Door het gevoerde beheer zal er geleidelijk oud bos van Grove den met inheems loofhout ontstaan met een hoger aandeel (staand) dood hout. Op korte termijn zal de structuur verbeteren door de kap van Douglas en Amerikaanse eik. Bovendien zal een deel van het gezaagde oud in het bos achterblijven. Tenslotte worden veel van de paden die nu door het bos lopen afgesloten en bestaande routes verlegd, zodat de rust in het bos toeneemt. Daarnaast wordt elders ruim 4 hectare natuur ontwikkeld, waardoor sprake is van een toename aan oppervlakte natuur wat leefgebied voor de soort gaat vormen. De kwaliteit van deze delen zijn (nog) niet optimaal als foerageergebied, maar op termijn wel. In bijlage 2 zijn deze locaties weergegeven.

Conclusie
Per saldo hebben de ontwikkelingen een positief effect op Zwarte Specht; de kwaliteit van het leefgebied is en blijft binnen de invloedssfeer van de plannen beperkt en neemt elders over een groter oppervlak toe. De negatieve effecten zijn niet (significant) negatief ten opzichte van het instandhoudingsdoel. De

ontwikkelingen hebben uiteindelijk positieve effecten op de draagkracht van het leefgebied van Zwarte Specht.

3.6 Effectbeoordeling Wespendief

Algemene beschrijving

De Wespendief broedt in bos, variërend van uitgestrekt gesloten bos tot bosfragmenten in halfopen landschap. De boomsoort lijkt van ondergeschikt belang, hoewel er mogelijk een lichte voorkeur bestaat voor donkere sparren en kronen van zware loofbomen. Wespendieven zijn ruim vier maanden van het jaar in hun broedareaal. Ze arriveren in Nederland vanaf eind april, meestal medio mei en gaan augustus weer op trek (jongen in september). Het voedselbiotoop bestaat uit bos en bosranden, randen van kapvlakten en heide, bermen, taluds en vrijwel alle denkbare andere plekken waar nesten van sociaal levende en in de grond nestelende wespen voorkomen. Vooral randzones en reliëfrijke stukken zijn geschikt. Het voedsel wordt in de regel gehaald op afstanden van 1-3 km en maximaal op 7 km van het nest (Min EZ 2008). Op de Veluwe is onderzoek verricht naar Wespendief (Van Manen 2011). Hieruit is gebleken dat de dichtheid van de soort in bosgebieden varieert tussen 800-1000 ha per paar (Sierdsema 2008). De afstand tussen nesten of centra van territoria tot het dichtstbijzijnde buurpaar is ruim 2 kilometer. De nestlocaties zijn zeer gevarieerd; van goed verstopt tot makkelijk zichtbaar, diep in ontoegankelijke percelen tot langs fietspaden.

Voorkomen, verspreiding en doelen

Voor het Natura 2000-gebied Veluwe geldt behoud van oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied geschikt voor 100 broedparen. De totale populatie op de Veluwe heeft een stijgende lijn; anno 2007 ca 70-90 broedparen (Sierdsema 2008) en huidige aantal ca 90-105 broedparen (PDN 2015); het ISD wordt behaald. Wespendief kan dichtbij menselijke activiteit tot broeden komen. Nestgelegenheid vormt geen probleem voor het behouden van de doelstelling maar voedsel des te meer. De habitateisen van de prooien (gewervelden vroeg in de zomer, sociale wespen later in de zomer) zijn veelbepalend (Sierdsema 2008). Bovendien zijn factoren buiten de invloed van het plan veelbepalend, zoals de omstandigheden in de overwinteringsgebieden in Afrika.

De uitbreidingslocatie camping Haeghehorst en omgeving van Eendenparkweg 25 zijn aangemerkt als primair leefgebied voor Wespendief (zie bijlage 9). Echter heeft onderzoek naar de soort uitgewezen dat recreatieterreinen met meer dan 100 slaapplaatsen per hectare nauwelijks door Wespendief worden gebruikt als leefgebied. Bij een relatief lage dichtheid aan slaapplaatsen op recreatieterreinen gebruiken Wespendieven recreatieterreinen evenveel als overig bos (Van Manen *et al*. 2011). Ook heeft het onderzoek aangetoond waar huizen op minder dan 50m van elkaar af staan (4 of meer huizen per hectare) het gebied feitelijk ongeschikt is voor Wespendief om te foerageren. Bij een dichtheid van twee huizen per hectare, komst slechts de helft van het terrein in aanmerking als foerageergebied voor Wespendieven (Van Manen et al 2011). De Tijdens het veldbezoek zijn ook geen sporen, nesten of exemplaren aangetroffen in en nabij het plangebied (Groenewold 2014). Bekende verspreidingsgegevens tonen ook geen waarnemingen in de nabijheid van het plangebied (Sierdsema 2008, Van Manen et al 2011, waarneming.nl). De relevante bospercelen nabij de ontwikkellocaties betreffen daarmee hooguit suboptimaal foerageergebied

Effecten

De Veluwe huisvest een kwart van de Wespendief populatie. Het instandhoudingsdoel voor Wespendief (100 broedparen) op de Veluwe is of wordt bijna behaald (PDN 2015). Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied voor de populatie Wespendief op de Veluwe voldoende.

Aanlegfase

In de winter is verstoring op de soort uitgesloten, omdat Wespendief overwintert in Afrika. Werkzaamheden worden buiten de broedperiode uitgevoerd, zodat verstoring uitgesloten is.

Gebruiksfase

De camping is relatief groot en ruimtelijk open met diverse functies. De soort mijdt intensievere recreatieterreinen (Van Manen et al 2011). Gezien deze recreatiedruk, de nabije bebouwing en de reeds aanwezige verlichting afkomstig van het aangrenzende kassencomplex, wordt de camping en de directe omgeving naar verwachting niet of nauwelijks als leefgebied gebruikt en zijn geen essentieel onderdeel voor de draagkracht van de populatie.

De Wespendief is minder gevoelig voor verstoring: de soort vertoont een matige verstoringsgevoeligheid (verstoring bij minder dan 100 m afstand). De soort is in het leefgebied ook in matige mate gevoelig voor verstoring (de vogel leeft in min of meer besloten gebieden). Vooral de 'landrecreatie' zoals wandelen en fietsen kan de rust van de Wespendief verstoren. De Wespendief is vooral gevoelig voor verstoring tijdens het foerageren. In de broedgebieden leeft de soort teruggetrokken of onopvallend en loopt daardoor weinig kans op verstoring. Broedlocaties zijn niet bekend in en nabij de uitbreidingslocatie van de camping. De uitbreidingslocatie voor de camping betreft in de huidige situatie suboptimaal foerageergebied en betreft geen essentieel onderdeel voor de draagkracht voor de populatie.

Het bosdeel achter Eendenparkweg 25 ligt buiten de verstoringszone van Wespendief (100m). Dit bosdeel is gezien de intensieve mate van recreatie (fietsers, wandelaars, honden) niet geschikt als leefgebied. Gezien de afstand van de geplande woningen tot het Natura2000-gebied (ca 100m) in relatie tot het huidige gebruik leidt dit niet tot extra verstoring. Hooguit wordt sierverlichting rond de woningen aangebracht, dat een beperkt bereik heeft. De geringe toename van geluid die eventueel optreedt door de woningen, is verwaarloosbaar en valt weg tegen het huidige geluidsniveau afkomstig van het perceel en omliggende wegen. Negatieve effecten op de kwaliteit van het leefgebied worden daarmee niet verwacht.

Het plan voorziet zelf in een aantal maatregelen die het areaal en de kwaliteit van het leefgebied van Wespendief op termijn doen toenemen (zie 1.2). Netto is er daarmee sprake van een toename aan oppervlakte en kwaliteit van leefgebied van de soort. Daarnaast worden houtwallen aangelegd. Aangezien Wespendief veel langs randen (overgang bos-gras) foerageert ontstaat zo uitbreiding van geschikte foerageerplekken. Negatieve effecten als gevolg van het plan op de draagkracht voor de populatie worden uitgesloten.

Conclusie

Er is per saldo geen sprake van negatieve effecten op het instandhoudingsdoel van Wespendief. De ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op de draagkracht van het Natura 2000-gebied voor Wespendief. Het instandhoudingsdoel wordt bovendien in de huidige situatie gehaald (med. Provincie Gelderland).

3.7 Cumulatie

Door rekening te houden met cumulatie van effecten wordt voorkomen dat een opeenstapeling van op zich kleine effecten uiteindelijk leidt tot significant negatieve effecten. Indien voor een project afzonderlijk significante gevolgen kunnen worden uitgesloten, dient vervolgens te worden bezien of dit project in samenhang met andere projecten of plannen mogelijk significante gevolgen kan hebben.

Met uitzondering van de ontwikkelingen op percelen Eendenparkweg 25 en Fazantlaan 4 is er voor de overige percelen binnen bestemmingsplan Tonselse Veld geen sprake van (mogelijk) negatieve effecten op het Natura 2000-gebied (Groenewold 2014). Daarom hoeven alleen de twee relevante percelen in cumulatie met elkaar beoordeeld te worden.

De ontwikkelingen op percelen Eendenparkweg 25 en Fazantlaan 4 hebben afzonderlijk gezien geen (significant) negatieve effecten (zie 3.5, 3.6) op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Veluwe. Ook cumulatief gezien hebben de ontwikkelingen geen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen; de ontwikkelingen zijn van beperkte omvang en op lokale schaal. Door de kwaliteitsverbetering in bestaande bossen en ontwikkeling van natuur heeft het plan in haar totaliteit positieve effecten op het oppervlak.

Aangezien de twee relevante percelen ook cumulatief gezien geen (significant) negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Veluwe hebben, is er geen noodzaak om de effecten van overige (vergunde) plannen/projecten in beeld te brengen.

3.8 Conclusie

Actualisatie van het bestemmingsplan Tonselse Veld heeft geen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Veluwe. Alleen de broedvogels Zwarte Specht en Wespendief kunnen in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Per saldo hebben de ontwikkelingen een positief effect op de draagkracht van het leefgebied. De ontwikkelingen hebben geen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Zwarte Specht en Wespendief.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Gemeente Ermelo (2014). Fazantlaan 4 – Ruimtelijke onderbouwing. Nr. 14031673, casenr. 2014-07033

Gemeente Ermelo (2014a). Eendenparkweg 25 – Ruimtelijke onderbouwing. Nr. 14027953, casenr. 2014-07033

Groenewold (2014). Natuurtoets BP Tonselse Veld Ermelo, deelrapportages per perceel. Groenewold Adviesbureau voor Milieu & Natuur, 3 november 2014

Krijgsveld *et al* (2008). *Verstoringsgevoeligheid van vogels*. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. rapport nr. 08-173. 23 december 2008.

Ministerie van EZ (2013). *Profielendocumenten habitats en (vogel)soorten*.

Omgevingsdienst Noord-Veluwe (2014). Akoestisch en luchtkwaliteit onderzoek Bestemmingsplan Tonselse Veld. Kenmerk: Z-13-02301, 29 oktober 2014

PDN - Programmadirectie Natura 2000 (2012). P*AS herstelstrategieën stikstofgevoelige leefgebieden,* bijlage Deel II.

PDN - Programmadirectie Natura 2000 (2015). PAS gebiedsanalyse 057 Veluwe, 28-05-2015

Provincie Gelderland (2014). *Omgevingsverordening Gelderland*. Vastgesteld door Provinciale Staten van Gelderland dd. 24 september 2014.

Provincie Gelderland (2015). Omgevingsvisie Gelderland. Vaststellingsdatum PS 25 februari 2015; gepubliceerd op 18 juni 2015

PDN (2014). Besluit Natura 2000-gebied Veluwe. Programmadirectie Natura 2000. 11 juni 2014

Sierdsema, H., J. van Diermen, B. Aarts, L. van den Bremer en A. van Kleunen (2008). Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland. SOVON onderzoeksrapport 2008/14. SOVON, Beek-Ubbergen.

Sierdsma H. (2015). Toelichting abundatiekaart en aantalsschatting Zwarte Specht Veluwe. Sovon Vogelonderzoek Nederland, juni 2015

Van Manen W., van Diermen J., van Rijn S. & van Geneijgen P. (2011). Ecologie van de Wespendief Pernis apivorus op de Veluwe in 2008-2010, populatie, broedbiologie, habitat gebruik en voedsel. Natura 2000 rapport, Provincie Gelderland Arnhem NL /stichting Boomtop www.boomtop.org Assen

Veen Architekten bna bv (2015). Indelingsschets uitbreiding Camping en bungalowpark De Haeghehorst te Ermelo, versie 4 - 14 okt 2015

Internet

Min. EZ. Effectenindicator Natura 2000. http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl

Min EZ (2008). Soortprofielen

www.ruimtelijkeplannen.nl - bestemmingsplannen

www.sovon.nl – informatie en verspreiding (niet)broedvogels

www.waarneming.nl – waarnemingen (beschermde) soorten.

Kaarten

Provincie Gelderland (2014b). Kaartlaag Kernkwaliteiten GNN en GO. http://flamingo.prvgld.nl/viewer/app/Kernkwaliteiten

Provincie Gelderland (2014c). Kaartlaag Natura 2000. http://flamingo.prvgld.nl/viewer/app/Natura2000

Provincie Gelderland (2015). Data Provinciaal Georegister: Natura 2000- Habitattypen, provincie Gelderland

Bijlagen

Bijlage 1 - Plangebied Tonselse Veld

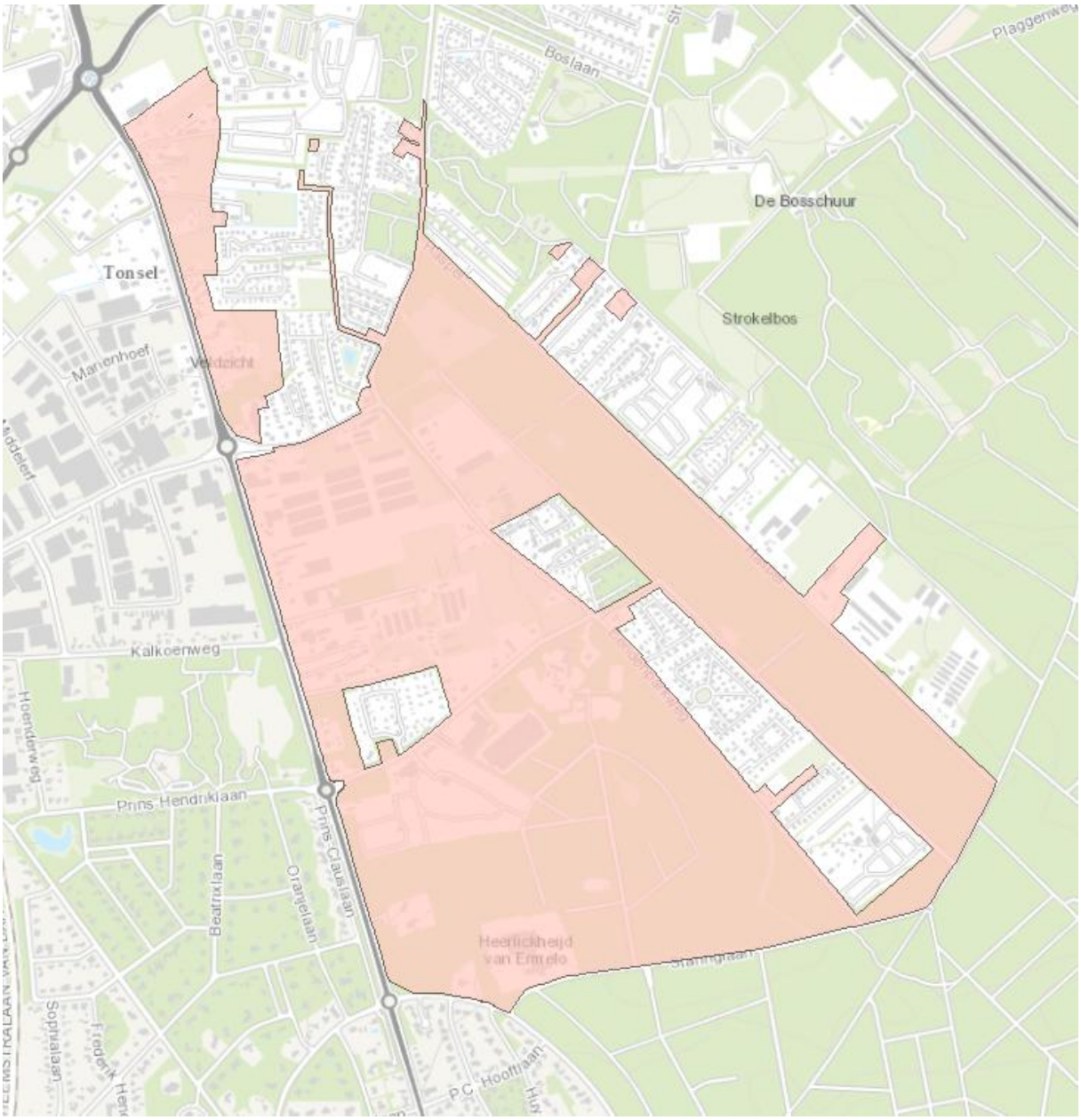

Bijlage 2 - Maatregelen natuurontwikkeling en bosverbetering

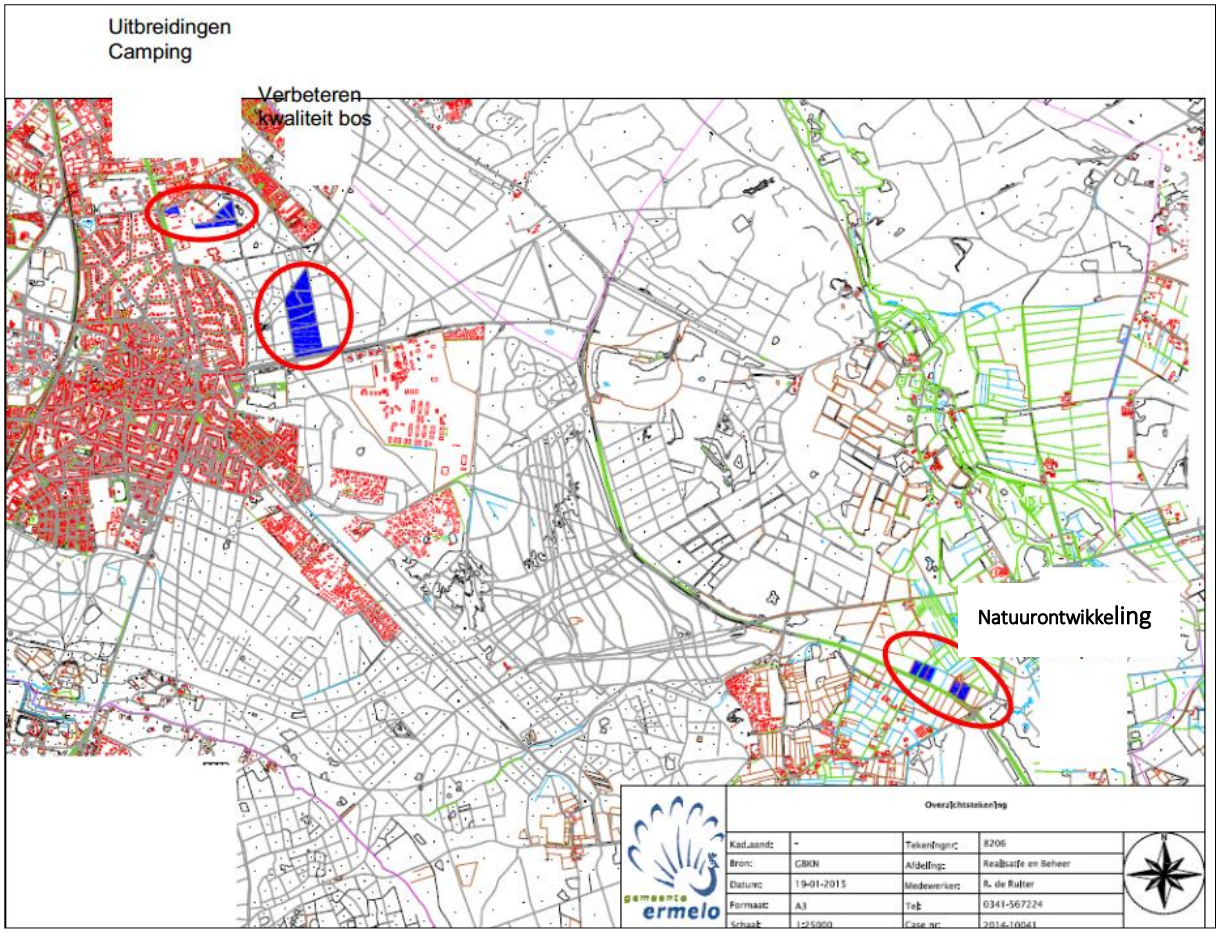

Bijlage 3 - Verschilkaart GNN

Blauw: globale ligging plangebied
Lichtgroen: begrenzing GNN voor 2014 en eerder gebruikt voor eerdere natuurtoets (Groenewold 2014)
Rood gearceerd: herbegrensde GNN (Provincie Gelderland 2015)

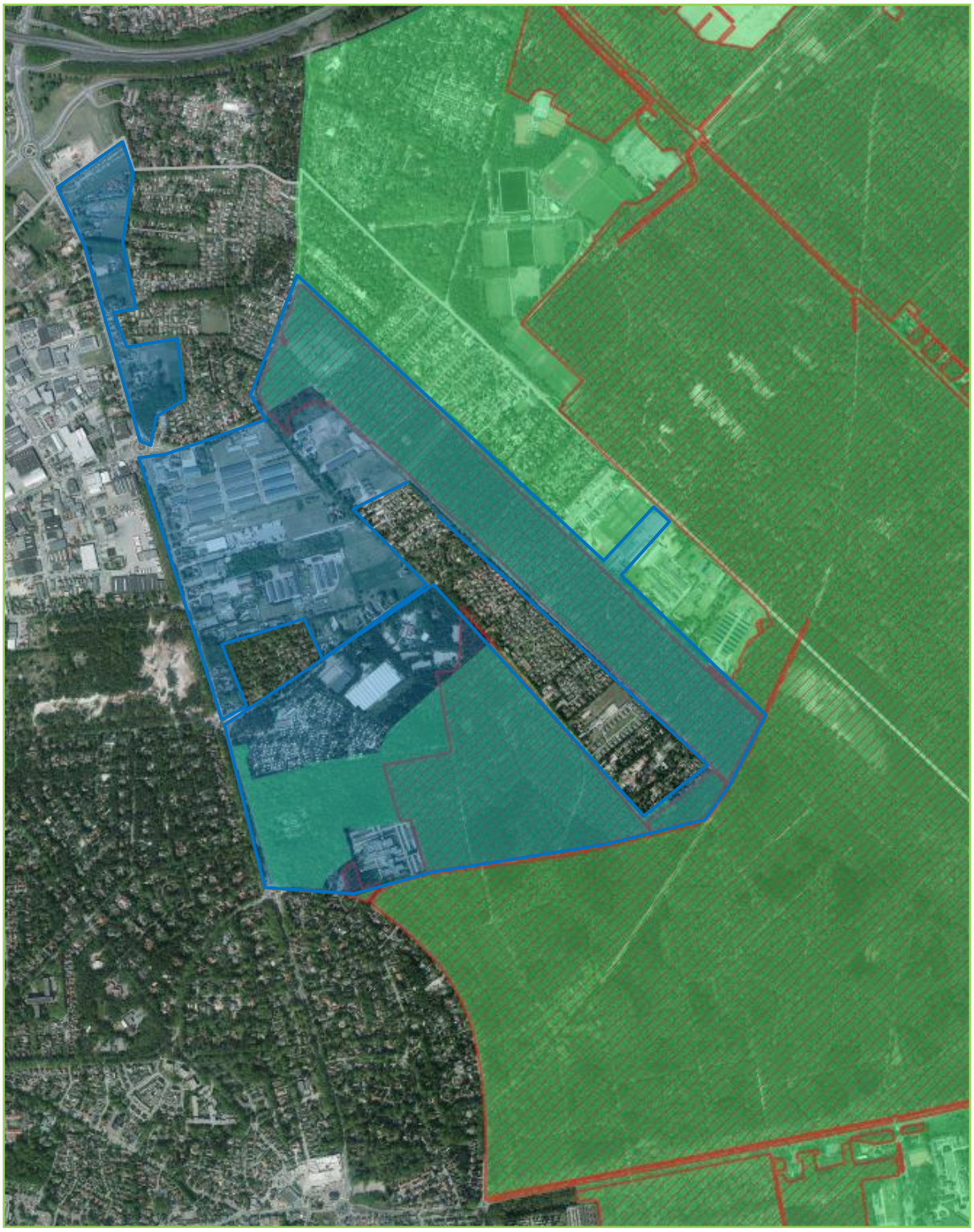

Bijlage 4 - Kernkwaliteiten GNN Ermelo Oost

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Onderdeel van grootschalig aaneengesloten gebied van droge, voedselarme bossen, zandverstuivingen en heide
- onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
- onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwe met de bijbehorende habitats en soorten
- groot wild: m.n. edelherten, wilde zwijnen
- leefgebied das
- leefgebied steenuil
- grenst aan Grote Eenheid Natuur Beekhuizer Zand, Hulshorster Zand en Hierdense Beek (noordoostelijk van N302)
- enkele langgerekte ontginningsstroken nu vooral in gebruik voor recreatiebebouwing en instellingen
- cultuurhistorische waarden van o.m. grafheuvels, oude ontginningen en boerderijen,
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, rust, drinkwater
- houtproductie
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deel-gebied

Aardkundige waarden

Beekhuizer en Hulshorsterzand e.o.; Galgenberg; Stuwwal van de noordwestelijke Veluwe

Waardevol open gebied of verkaveling

-

Parel

-

Natte landnatuur

-

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- ontwikkeling oud bos en bosranden en overgangen naar heide en cultuurgrond
- ontwikkeling biotopen voor reptielen
- ontwikkeling leefgebieden voor groot wild
- ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking bebouwing, N302, N303 en A28
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- ontwikkeling oud bos en bosranden en overgangen naar heide en cultuurgrond
- ontwikkeling biotopen voor reptielen
- ontwikkeling leefgebieden voor groot wild
- ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking bebouwing, N302, N303 en A28
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen

Ecologische verbindingen met evz-model

-

Bron: Provincie Gelderland (2014b) - kaart Kernkwaliteiten GNN en GO

Bijlage 5 - Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Veluwe

Bron: PDN 2014 - Besluit Natura 2000-gebied Veluwe

		Doelstelling		
Habitattypen	SVI landelijk	oppervlak	kwaliteit	
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>	
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	-	=	=	
H2330 - Zandverstuivingen	--	>	>	
H3130 - Zwakgebufferde vennen	-	=	=	
H3160 - Zure vennen	-	=	>	
H3260A - Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	-	>	>	
H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>	
H4030 - Droge heiden	--	>	>	
H5130 - Jeneverbesstruwelen	-	=	>	
H6230 - *Heischrale graslanden	--	>	>	
H6410 - Blauwgraslanden	--	>	>	
H7110B - *Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	>	
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	=	=	
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	>	
H7230 - Kalkmoerassen	--	=	=	
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst	-	>	>	
H9190 - Oude eikenbossen	-	>	>	
H91E0C - *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	>	
Habitatsoorten		omvang leefgebied	kwaliteit leefgebied	populatie
H1042 - Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>
H1083 - Vliegend hert	-	>	>	>
H1096 - Beekprik	--	>	>	>
H1163 - Rivierdonderpad	-	>	=	>
H1166 - Kamsalamander	-	=	=	=
H1318 - Meervleermuis	-	=	=	=
H1831 - Drijvende waterweegbree	-	=	=	=
Broedvogelsoorten		omvang leefgebied	kwaliteit leefgebied	populatie
A072 - Wespendief	+	=	=	100
A224 - Nachtzwaluw	-	=	=	610
A229 - IJsvogel	+	=	=	30
A233 - Draaihals	--	>	>	(her)vestiging
A236 - Zwarte Specht	+	=	=	400
A246 - Boomleeuwerik	+	=	=	2400
A255 - Duinpieper	--	>	>	(her)vestiging
A276 - Roodborsttapuit	+	=	=	1100
A277 - Tapuit	--	>	>	100
A338 - Grauwe Klauwier	--	>	>	40

Legenda

SVI landelijk: Landelijke staat van instandhouding (-- zeer ongunstig, - matig ongunstig, + gunstig)

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

= behoud

> uitbreiding

* Prioritair habitattype

Populatie: voor broedvogels is dit de draagkracht van het aantal broedpaar, voor niet-broedvogels de draagkracht voor het aantal exemplaren.

Bijlage 6 - Beschermingsstatus Natura 2000-gebied Veluwe

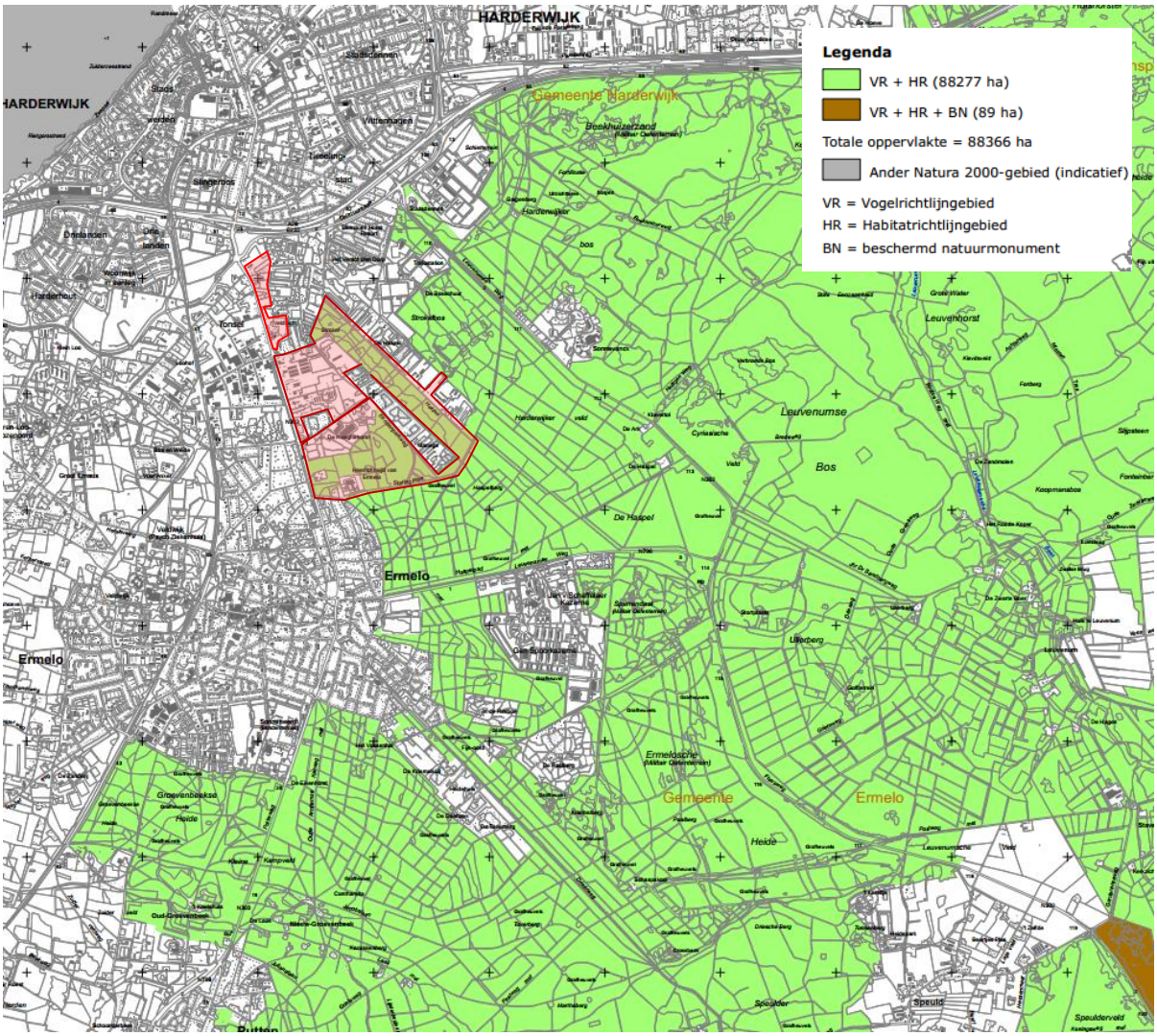

Rood omkaderd: globale ligging plangebied

Bron: Min EZ 2013, behorende bij aanwijzingsbesluit PDN 2013-057

Bijlage 7 - Habitatgeschiktheid Zwarte Specht - Veluwe

Rood omlijnd: globale ligging Tonselse Veld
Bron: Sierdsema et al. 2008

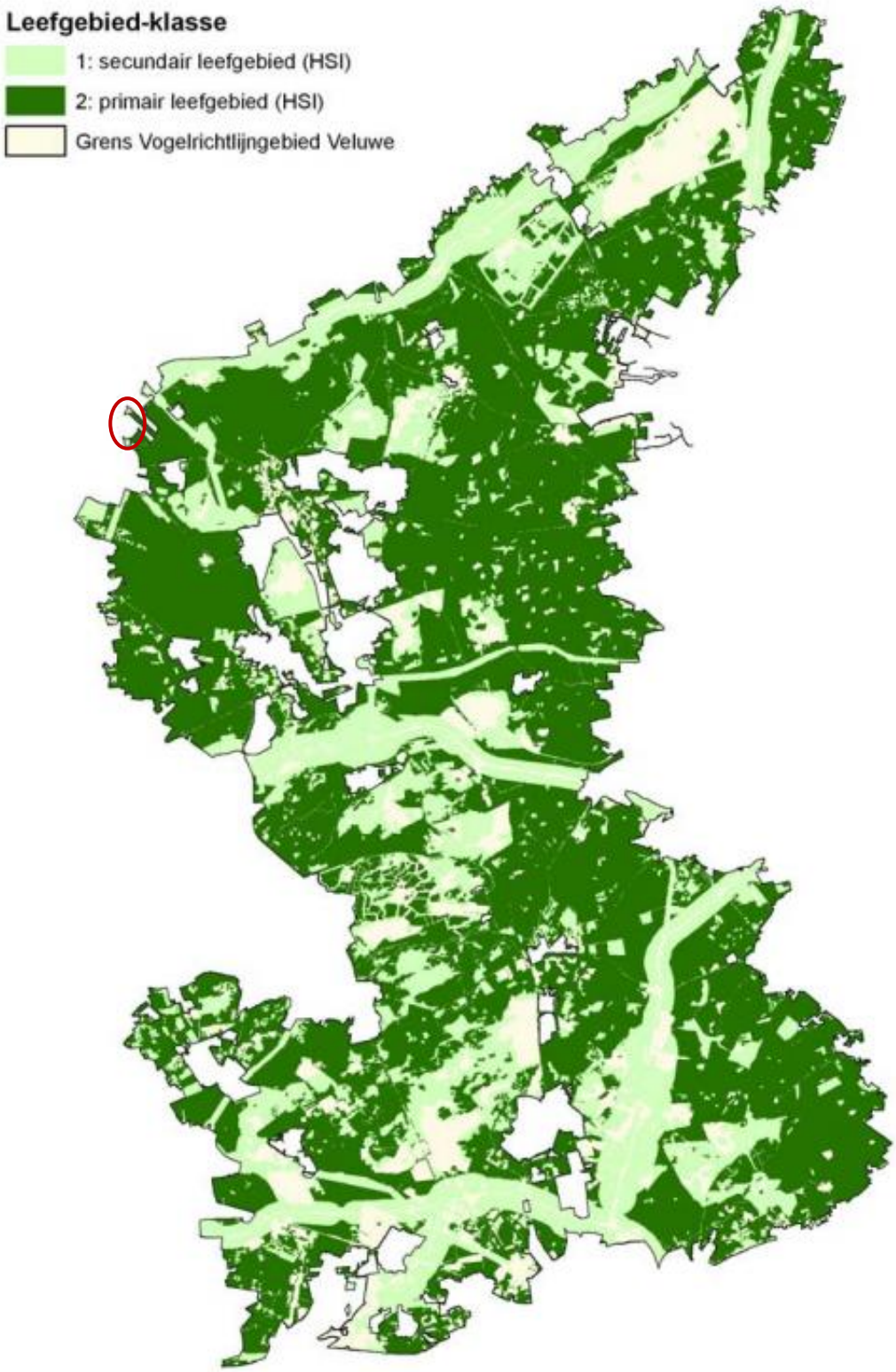

Bijlage 8 - Aantalsverwachting Zwarte Specht - Veluwe

Rood omlijnd: globale ligging Tonselse Veld
Bron: Sierdsema 2015

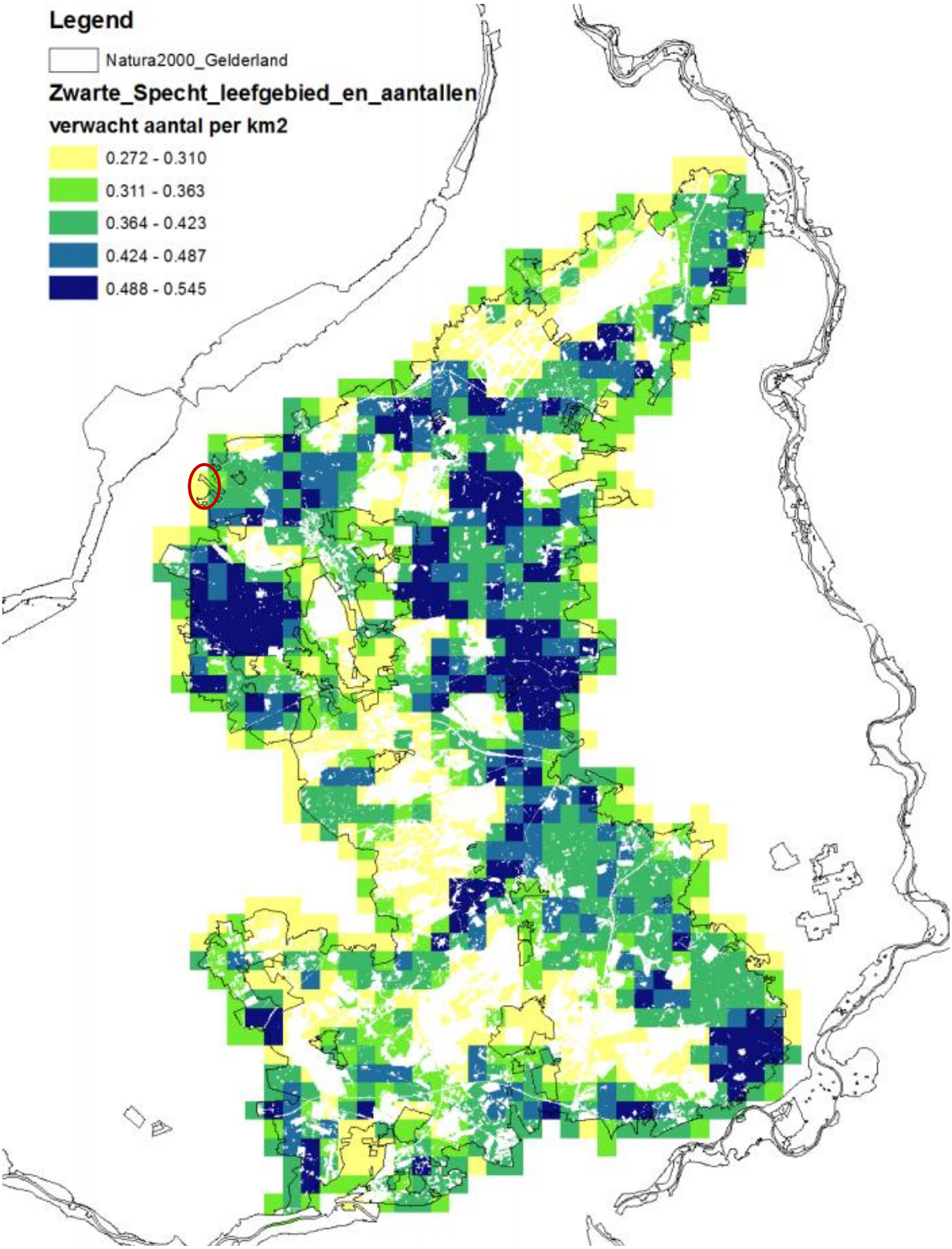

Bijlage 9 - Habitatgeschiktheid Wespendief - Veluwe
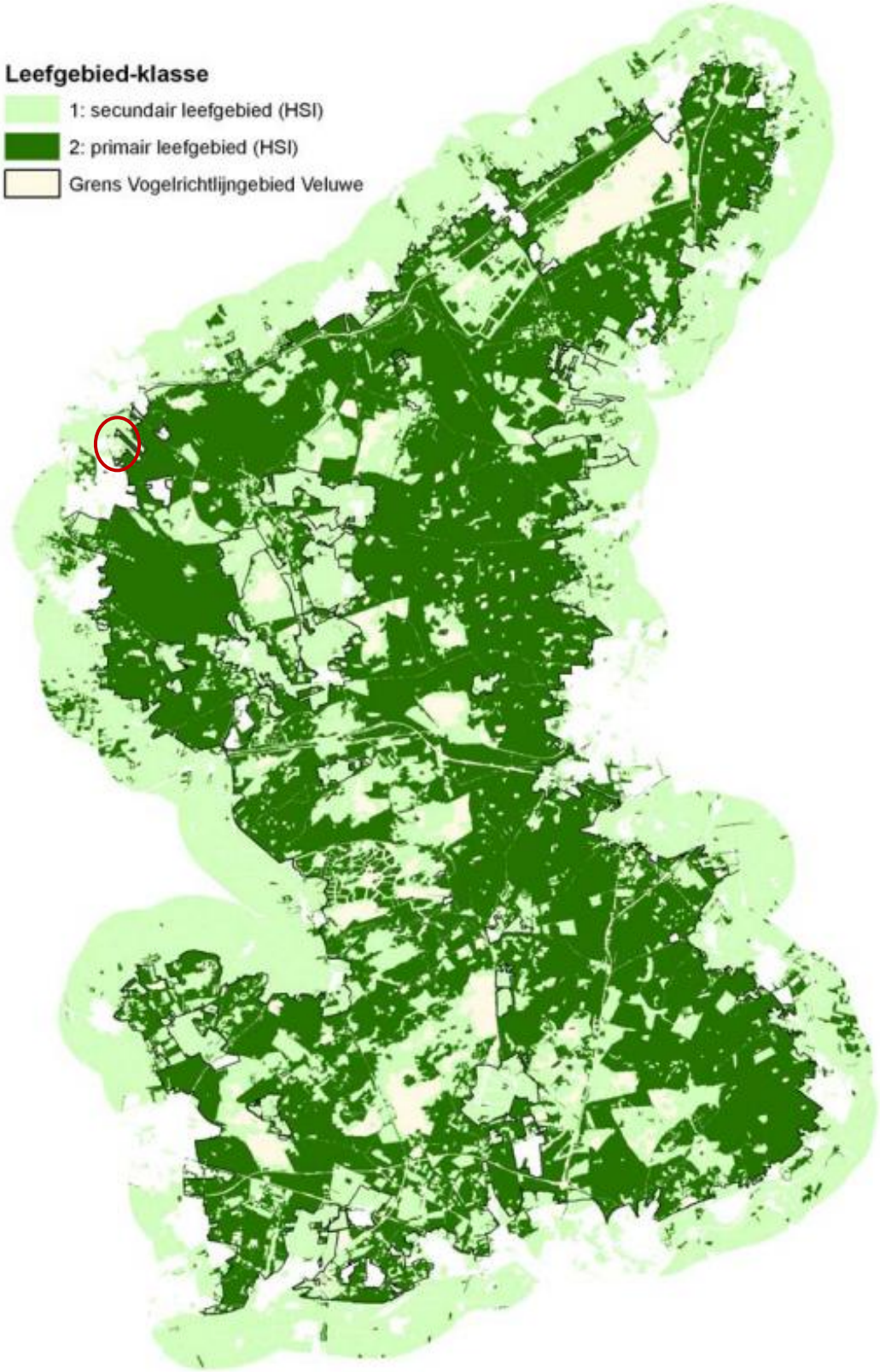
Rood omlijnd: globale ligging Tonselse Veld
Bron: Sierdsema et al 2008